FRA EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

IL-PROTEZZJONI TAL-ISPAZJU ĊIVIKU FL-UE

SEJBIET EWLENIN U OPINJONIJIET TAL-FRA

L-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jiffaċċjaw diversi sfidi fl-Unjoni Ewropea kollha. Ir-rapport tal-FRA dwar *Il-protezzjoni tal-ispazju ċiviku fl-UE* jippreżenta s-sejbiet tal-aġenzija dwar dawn l-isfidi. Dan inħareġ f'Settembru tal-2021. Dan is-sommarju jippreżenta s-Sejbiet Ewlenin u l-opinjonijiet tal-FRA deskritti fir-rapport.

2 It-trawwim ta' ambjent favorevoli u l-appoġġ għall-iżvilupp tas-soċjetà ċivili

3 Il-promozzjoni ta' ambjent regolatorju favorevoli

5 L-aċċess u l-użu tal-finanzjament

6 It-titjib tal-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili

7 L-iżgurar ta' spazju sikur ħieles mill-fastidju u mill-attakki

© L-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, 2022

Ir-riproduzzjoni hija awtorizzata sakemm jissemma' s-sors oriġinali.

Għal kwalunkwe użu jew riproduzzjoni ta' ritratti jew materjal ieħor li mhux taħt id-drittijiet tal-awtur tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, għandu jintalab permess direttament mingħand id-detenturi tad-drittijiet tal-awtur.

La l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali u lanqas kwalunkwe persuna li taġixxi f'isem l-Aġenzija mhuma responsabbli mill-użu li jista' jsir mill-informazzjoni li ġejja.

Il-Lussemburgu: L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022

Print	ISBN 978-92-9461-848-1	doi:10.2811/47057	TK-01-21-424-MT-C
PDF	ISBN 978-92-9461-547-3	doi:10.2811/90143	TK-01-21-424-MT-N

© Krediti għar-ritratti:
Qoxra ta' barra (minn fuq għal isfel): © Jose Jordan/BELGA/AFP, Day Of Victory Stu./Adobe Stock, babaroga/Adobe Stock
Paġna 3: © Valmedia/Adobe Stock
Paġna 5: © Supertrooper/Adobe Stock
Paġna 8: © fizkes/Adobe Stock

Sejbiet ewlenin u opinjonijiet tal-FRA

Organizzazzjonijiet internazzjonali u reġjonali tad-drittijiet tal-bniedem – inkluż il-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem tan-Nazzjonijiet Uniti, entitajiet differenti tal-Kunsill tal-Ewropa, kif ukoll l-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Ewropa (OSKE)/l-Uffiċċju għall-Istituzzjonijiet Demokratiċi u d-Drittijiet tal-Bniedem (ODIHR) – jenfasizzaw ir-rwol importanti tas-soċjetà ċivili fis-salvagwardja u l-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u tad-demokrazija.

Fl-Unjoni Ewropea, is-soċjetà ċivili għandha rwol importanti biex tagħti l-ħajja lill-valuri kondiviżi bejn l-UE u l-Istati Membri tagħha speċifikati fl-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE). Dawn jagħmlu kontribut sostanzjali għall-implimentazzjoni tal-politiki tal-UE fil-qasam tad-drittijiet tal-bniedem. Ir-rwol ewlieni tas-soċjetà ċivili huwa rifless ukoll fit-Trattati tal-UE. Id-dokumenti rilevanti ta' politika tal-UE, inklużi l-istrateġiji u l-pjanijiet ta' azzjoni, jenfasizzaw b'mod simili l-importanza tagħha.

L-Artikolu 11(2) tat-TUE u l-Artikolu 15(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) iqisu d-djalogu ċivili u l-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili bħala għodod għal governanza tajba. Dan huwa wkoll il-każ fid-dokumenti rilevanti ta' politika tal-UE, bħall-Istrateġija tal-UE biex tissaħħaħ l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali fl-UE ("il-Karta tal-UE"), il-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea, u l-pjanijiet ta' azzjoni settorjali dwar il-ġlieda kontra r-razziżmu, l-ugwaljanza tal-LGBTIQ+, l-inklużjoni tar-Rom, id-drittijiet tat-tfal, id-diżabilità, id-drittijiet tal-vittmi, id-drittijiet tan-nisa jew l-integrazzjoni tal-migranti.

Madankollu, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jiffaċċjaw sfidi diversi fl-UE kollha. Dan ir-rapport jippreżenta s-sejbiet mill-Aġenzija tal-UE għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) dwar firxa ta' sfidi bħal dawn. Is-sejbiet huma bbażati fuq ir-riċerka mwettqa min-network ta' riċerka tal-aġenzija, Franet, fl-2020; żewġ konsultazzjonijiet online separati li saru mal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fl-2020; u fuq riċerka bbażata biss fuq id-dokumentazzjoni.

Il-FRA indikat b'mod konsistenti għadd ta' ostakli sinifikanti għall-OSĊ minn meta ħarġet ir-rapport tagħha tal-2018 dwar **L-isfidi li qed tiffaċċja s-soċjetà ċivili fil-ħidma fuq id-drittijiet tal-bniedem fl-UE**. Din identifikat ukoll żviluppi pożittivi li jrawmu ambjent favorevoli għal tali organizzazzjonijiet.

In-normi u l-prattiki li jaffettwaw l-operat tas-soċjetà ċivili komunement jissejħu "spazju tas-soċjetà ċivili". Skont in-**Nota ta' Gwida tan-NU dwar il-Protezzjoni u l-Promozzjoni tal-Ispazju Ċiviku**, "l-ispazju ċiviku huwa l-ambjent li jippermetti lin-nies u lill-gruppi – jew lill-"atturi tal-ispazju ċiviku" – jipparteċipaw b'mod sinifikanti fil-ħajja politika, ekonomika, soċjali u kulturali fis-soċjetajiet tagħhom". Din tinnota wkoll li "spazju ċiviku vibranti jeħtieġ ambjent miftuħ, sikur u mingħajr periklu li huwa ħieles mill-atti kollha ta' intimidazzjoni, fastidju u ritaljazzjoni, kemm online kif ukoll offline. Kwalunkwe restrizzjoni fuq tali spazju trid tikkonforma mal-liġi internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem".

Dan l-ispazju jinkludi l-qafas regolatorju rilevanti, l-aċċess għar-riżorsi, il-parteċipazzjoni fil-politika u t-teħid ta' deċiżjonijiet, u ambjent sikur. Dawn in-normi u l-prattiki jista' jkollhom implikazzjonijiet pożittivi jew negattivi għall-implimentazzjoni tal-leġiżlazzjoni u l-politiki tal-UE, inkluż fir-rigward tal-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE.

Ir-rapport tal-FRA dwar *Il-protezzjoni tal-ispazju ċiviku fl-UE* jiddeskrivi l-iżviluppi legali u ta' politika rilevanti li għandhom impatt fuq l-attivitajiet tal-OSĊ li jaħdmu fuq id-drittijiet tal-bniedem fl-UE kollha. Dan jippreżenta wkoll prattiki promettenti rilevanti. Barra minn hekk, l-opinjonijiet ippreżentati hawn taħt jiddeskrivu modi dwar kif jista' jitrawwem ambjent tax-xogħol aktar pożittiv għas-soċjetà ċivili.

B'mod ġenerali, ir-riċerka tenfasizza li s-sitwazzjoni tvarja b'mod konsiderevoli fost l-Istati Membri. Turi wkoll li s-sitwazzjoni fl-2020 kienet ġeneralment aktar diffiċli milli fis-snin preċedenti, spiss minħabba l-pandemija tal-COVID-19. Minkejja din ir-realtà, ir-riċerka tindika wkoll xi żviluppi pożittivi.

It-trawwim ta' ambjent favorevoli u l-appoġġ għall-iżvilupp tas-soċjetà ċivili

Fl-2020, madwar terz (33 %) tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (OSĊ) mill-UE kollha li wieġbu għall-konsultazzjoni tal-FRA dwar l-ispazju ċiviku qalu li l-kundizzjonijiet għall-OSĊ li jaħdmu fuq id-drittijiet tal-bniedem f'pajjiżhom kienu "tajbin" jew "tajbin ħafna". Terz ieħor (31 %), madankollu, qal li l-kundizzjonijiet kienu "ħżiena" jew "ħżiena ħafna". Barra minn hekk, aktar minn nofs l-organizzazzjonijiet nazzjonali jew lokali li wieġbu (57 %) qalu li, fl-2020, is-sitwazzjoni "ddeterjorat" jew "iddeterjorat ħafna" meta mqabbla mas-snin preċedenti.

Passi pożittivi meħuda f'diversi Stati Membri tal-UE jinkludu miżuri ta' politika għal ambjent aktar favorevoli għall-iżvilupp tas-soċjetà ċivili u għat-tisħiħ tal-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet pubbliċi u l-OSĊ. Dawn jinkludu l-ħolqien ta' infrastruttura li għandha l-għan li tipprovdi spazju għad-djalogu u li tiggwida l-appoġġ immirat lejn is-soċjetà ċivili, u impenji speċifiċi biex jinfetħu pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali tal-gvern, inkluż fil-pjan ta' **Sħubija ta' Gvern Miftuħ**.

F'xi Stati Membri tal-UE, l-OSĊ huma partikolarment attivi biex jippruvaw itejbu l-qafas ta' politika li joperaw fih, inkluż permezz tal-bini ta' koalizzjoni. L-Istituzzjonijiet Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem (NHRIs), bħala difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, huma impenjati li jappoġġaw l-ispazju tas-soċjetà ċivili. Huma impenjati wkoll biex jippromwovu, jipproteġu u jappoġġaw lid-difensuri l-oħra kollha tad-drittijiet tal-bniedem, kif rifless **fil-Pjan ta' Azzjoni Reġjonali tan-Network Ewropew tal-Istituzzjonijiet Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem** dwar id-Difensuri tad-Drittijiet tal-Bniedem, li huwa bbażat fuq id-**Dikjarazzjoni ta' Marrakesh**.

Ir-**Rakkomandazzjoni CM/Rec(2018)11 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar il-ħtieġa li jissaħħu l-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju tas-soċjetà ċivili fl-Ewropa** tal-Kunsill tal-Ewropa tafferma mill-ġdid li l-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju tas-soċjetà ċivili jeħtieġu li l-Istati Membri jiżguraw "ambjent favorevoli politiku u pubbliku" għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, inklużi l-OSĊ. Tali ambjent jippermetti lill-OSĊ u lil difensuri oħra tad-drittijiet tal-bniedem iwettqu xogħolhom b'mod liberu.

Il-promozzjoni ta' soċjetà ċivili ħajja u b'saħħitha hija wkoll parti mill-politika globali tal-UE dwar id-drittijiet tal-bniedem. Il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea, fl-2021, ġedded l-appoġġ tiegħu għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u għall-OSĊ u impenja ruħu li jsaħħaħ l-appoġġ tiegħu biex joħloq ambjent favorevoli għas-soċjetà ċivili. Il-**linji gwida tal-UE dwar id-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem** jipprovdu suġġerimenti prattiċi għat-titjib tal-azzjoni tal-UE fl-appoġġ għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem.

Il-Kummissjoni Ewropea appoġġat ukoll l-iżvilupp ta' "**Miter tal-OSĊ"** biex tivvaluta l-ambjent tas-soċjetà ċivili fil-pajjiżi tas-Sħubija tal-Lvant taħt l-Istrument Ewropew ta' Viċinat tagħha. Barra minn hekk, il-Linji Gwida tad-Direttorat Ġenerali għall-

Viċinat u n-Negozjati għat-Tkabbir għall-appoġġ tal-UE għas-soċjetà ċivili fil-pajjiżi tat-tkabbir, li ġew żviluppati permezz ta' konsultazzjoni mas-soċjetà ċivili, għandhom l-għan li jippromwovu ambjent favorevoli għas-soċjetà ċivili, is-sħubija u d-djalogu bejn is-soċjetà ċivili u l-istituzzjonijiet pubbliċi, u r-reżiljenza u l-kapaċità tal-OSĊ.

Il-promozzjoni ta' ambjent regolatorju favorevoli

Ambjent regolatorju favorevoli jeħtieġ qafas leġiżlattiv b'saħħtu li jipproteġi u jippromwovi d-drittijiet għal-libertà ta' assoċjazzjoni, l-assemblea paċifika u l-espressjoni f'konformità mal-liġi u mal-istandards internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem. Dan ġie enfasizzat mill-ġdid fin-**nota ta' gwida tan-NU dwar il-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju ċiviku**, li ġiet ippubblikata f'Settembru tal-2020.

Dawn id-drittijiet huma mnaqqxa wkoll fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE, li hija vinkolanti fuq l-Istati Membri meta jimplimentaw id-dritt tal-UE, iżda wkoll meta l-liġi jew il-prattiki nazzjonali, għalkemm adottati b'mod awtonomu, ikollhom konnessjoni mad-dritt tal-UE u għalhekk jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tagħha.

Id-**Dikjarazzjoni tan-NU dwar id-Difensuri tad-Drittijiet tal-Bniedem**, għalkemm mhijiex strument legalment vinkolanti, fiha prinċipji u drittijiet li huma bbażati fuq standards tad-drittijiet tal-bniedem stabbiliti fi strumenti internazzjonali legalment vinkolanti oħrajn.

L-organizzazzjonijiet li wieġbu għall-konsultazzjoni dwar l-ispazju ċiviku tal-FRA għall-2020 irrapportaw sfidi fl-eżerċitar tad-drittijiet fundamentali tagħhom: madwar terz (29 %) għal-libertà ta' assemblea paċifika, kwart (25 %) għal-libertà tal-espressjoni, u kważi wieħed minn kull ħamsa (18 %) għal-libertà ta' assoċjazzjoni. Id-diffikultajiet li rrapportaw kienu jirrigwardaw l-aktar miżuri relatati mal-Covid-19, bħal liġijiet ta' emerġenza, restrizzjonijiet fuq l-ivvjaġġar u projbizzjonijiet tal-viża, u limitazzjonijiet għal-libertajiet ta' għaqda u assoċjazzjoni.

OPINJONI 1 TAL-FRA

Bħala parti mill-azzjoni tagħhom biex isaħħu l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u l-istat tad-dritt, l-istituzzjonijiet tal-UE għandhom jimmonitorjaw b'mod regolari l-ispazju tas-soċjetà ċivili, bl-involviment mill-qrib tal-atturi tas-soċjetà ċivili u ta' difensuri oħra tad-drittijiet tal-bniedem. Il-metodoloġija tal-"Miter tal-OSĊ" tal-Kummissjoni Ewropea applikata fil-pajjiżi tas-Sħubija tal-Lvant tista' tiġi adattata għal dan il-għan. Tali mekkaniżmu għandu jiġi żviluppat f'konsultazzjoni mill-qrib mas-soċjetà ċivili u għandu jidentifika modi kif l-istituzzjonijiet tal-UE jirrispondu malajr meta jkun hemm evidenza ta' restrizzjonijiet tal-ispazju ċiviku. Ir-riżultati tal-monitoraġġ jistgħu jiġu inklużi fir-rapporti annwali tal-Kummissjoni Ewropea dwar il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u bħala parti mir-rapportar dwar l-istat tad-dritt, flimkien ma' rakkomandazzjonijiet u gwida strateġika għat-titjib tas-sitwazzjoni.

L-UE u l-Istati Membri tagħha huma mħeġġa jagħmlu użu mir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa CM/Rec(2018)11 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar il-ħtieġa li jissaħħu l-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju tas-soċjetà ċivili fl-Ewropa u n-nota ta' gwida tan-Nazzjonijiet Uniti (NU) dwar il-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju ċiviku, li jindikaw passi u proċessi għall-protezzjoni u l-promozzjoni tal-ispazju ċiviku. Filwaqt li huma applikabbli għall-politiki esterni tal-UE, il-linji gwida tal-UE dwar id-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem jistgħu jservu wkoll bħala ispirazzjoni.

F'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa CM/Rec(2021)1 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar l-iżvilupp u t-tisħiħ ta' istituzzjonijiet nazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem effettivi, pluralistiċi u indipendenti, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-NHRI tagħhom ikollhom biżżejjed riżorsi biex jinvolvu ruħhom b'mod regolari mal-atturi tas-soċjetà ċivili tad-drittijiet tal-bniedem u jimmonitorjaw l-isfidi li jaffettwawhom.

Sfidi oħra kienu jinkludu dawk li jirrigwardaw l-ambjent legali, pereżempju relatati mal-leġiżlazzjoni dwar id-djalogu ċivili u l-konsultazzjonijiet (25 %), it-trasparenza jew il-liġijiet dwar il-lobbjar (20 %), il-liġijiet dwar il-protezzjoni tad-*data* (18 %), il-bidliet fil-liġijiet li jirregolaw l-istatus ta' karitattivi (14 %), il-miżuri kontra l-ħasil tal-flus (12 %), il-bidliet fil-liġijiet tat-taxxa (11 %), leġiżlazzjoni jew politika kontra t-terroriżmu (11 %), u dispożizzjonijiet legali dwar il-kampanji politiċi (10 %).

OPINJONI 2 TAL-FRA

Bħala parti mill-azzjoni tagħhom biex isaħħu l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u tal-istat tad-dritt, l-istituzzjonijiet u l-Istati Membri tal-UE – meta jaġixxu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-UE – għandhom jiżguraw li l-liġijiet tal-UE u dawk nazzjonali jsaħħu d-drittijiet għal-libertà tal-espressjoni, l-assemblea paċifika, u l-assoċjazzjoni. Barra minn hekk, jenħtieġ li dawn jiżguraw li t-traspożizzjoni u l-applikazzjoni tar-regoli tal-UE ma jirriżultawx f'restrizzjonijiet sproporzjonati fuq l-attivitajiet tas-soċjetà ċivili.

Il-Kummissjoni Ewropea jenħtieġ li tiżgura konsultazzjoni mas-soċjetà ċivili matul it-tħejjija jew ir-rieżami tal-leġiżlazzjoni li potenzjalment taffettwa l-ispazju ċiviku u l-libertajiet ċiviċi. Il-Kummissjoni Ewropea tista' tikkunsidra li tipprovdi gwida mmirata dwar l-applikazzjoni tar-regoli tagħha, biex tipprevjeni kwalunkwe restrizzjoni mhux intenzjonata, filwaqt li tibni fuq prattiki tajbin eżistenti.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-liġijiet li jistgħu jirrestringu l-operat tal-ispazju tas-soċjetà ċivili jikkonformaw mad-dritt tal-UE u mal-istandards u l-prinċipji internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem, bħad-Dikjarazzjoni tan-NU dwar id-Difensuri tad-Drittijiet tal-Bniedem. Huma għandhom jikkonsultaw b'mod trasparenti firxa wiesgħa ta' OSĊ meta jfasslu u jimplimentaw leġiżlazzjoni li potenzjalment tista' taffettwahom.

L-istituzzjonijiet tal-UE jistgħu jesploraw il-valur miżjud tal-armonizzazzjoni tar-regoli bażiċi għall-funzjonament tal-OSĊ fis-suq intern tal-UE.

Miżuri li jaffettwaw il-libertà ta' assemblea paċifika, bħal projbizzjonijiet stretti fuq l-assemblej, sorveljanza tal-assemblej u organizzaturi u parteċipanti tal-assemblej, sanzjonijiet u l-użu tal-forza għall-kontroll tal-protesti, relatati l-aktar, iżda mhux biss, mal-miżuri tal-Covid-19. Kważi nofs ir-rispondenti għall-konsultazzjoni tal-Covid-19 tal-FRA qiesu li r-restrizzjonijiet relatati mal-Covid-19 huma sproporzjonati. Barra minn hekk, l-evidenza li ġabar in-network ta' riċerka tal-FRA, Franet, turi li f'xi pajjiżi, liġijiet restrittivi introdotti reċentement dwar l-assemblej ma għandhom l-ebda konnessjoni diretta mal-pandemija tal-Covid-19 u ma tantx jinvolvu jew ma jinvolvux proċess ta' konsultazzjoni.

Fir-rigward tal-libertà tal-espressjoni, l-atturi tas-soċjetà ċivili f'għadd ta' Stati Membri sabu li d-dispożizzjonijiet li jikkriminalizzaw id-diskors, inklużi dawk meqjusa bħala meħtieġa għall-ġlieda kontra t-terroriżmu, jista' jkollhom effett ħażin fuq l-eżerċizzju tal-libertà tal-espressjoni. F'xi Stati Membri, l-isforzi biex jiġi indirizzat id-diskors ta' mibegħda, b'mod partikolari online, qajmu tħassib dwar impatt potenzjalment sproporzjonat fuq il-libertà tal-kelma.

L-evidenza li ġabret l-FRA turi wkoll li xi gvernijiet kienu qed jagħmlu sforzi biex jiffaċilitaw id-dritt għal-libertà ta' assoċjazzjoni. Dawn kienu jinkludu t-tnaqqis tal-piż burokratiku, it-titjib tal-oqfsa tal-protezzjoni tad-*data*, u s-simplifikazzjoni u l-immodernizzar tas-sistemi ta' reġistrazzjoni.

Madankollu, f'għadd ta' Stati Membri, kemm ir-rapporti tal-Franet kif ukoll is-sorsi tas-soċjetà ċivili jidentifikaw sfidi serji persistenti, bħal liġijiet jew piżijiet amministrattivi li jikkonċernaw id-dissoluzzjoni u t-tneħħija tar-reġistrazzjoni tal-OSĊ jew regoli mhux favorevoli dwar l-istatus tagħhom. Regoli aktar stretti dwar l-istabbiliment u l-funzjonament tal-OSĊ proposti f'għadd ta' Stati Membri biex jipproteġu s-sigurtà nazzjonali jew il-valuri demokratiċi qajmu kritika fir-rigward tal-legalità u l-proporzjonalità tagħhom. Barra minn hekk, l-effetti kollaterali mhux intenzjonati tar-regoli għall-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu jidhru li qed ikomplu jaffettwaw l-operat tal-OSĊ.

L-aċċess u l-użu tal-finanzjament

Is-sejba u l-aċċess għar-riżorsi u l-finanzjament għadhom ta' tħassib kontinwu għall-OSĊ, u l-pandemija tal-Covid-19 fl-2020 aggravat dan it-tħassib. B'kollox, 60 % tar-rispondenti għar-rapport ta' konsultazzjoni dwar l-ispazju ċiviku tal-FRA tal-2020 irrapportaw li esperjenzaw diffikultajiet biex isibu finanzjament, minkejja xi sforzi fit-titjib tal-oqfsa ta' finanzjament f'diversi Stati Membri. Jekk il-finanzjament ikun disponibbli, l-OSĊ jiffaċċjaw ostakli biex jaċċessawh.

L-isfidi rrapportati fil-konsultazzjoni dwar l-ispazju ċiviku jvarjaw minn kompetizzjoni ma' OSĊ oħrajn għal fondi limitati (49 %), għal kapaċità amministrattiva limitata meta tiġi biex tapplika għall-finanzjament (35 %), nuqqas ta' trasparenza u ġustizzja fl-allokazzjoni tal-finanzjament (30 %), u kriterji ta' eliġibbiltà restrittivi (29 %). L-OSĊ jirrapportaw ukoll għadd ta' kwistjonijiet relatati mal-pandemija, bħad-devjazzjoni tal-fondi pubbliċi lejn prijoritajiet oħra, tnaqqis fid-donazzjonijiet privati u l-inabbiltà li jiġu organizzati avvenimenti ta' ġbir ta' fondi, u tnaqqis fil-kontribuzzjonijiet *in natura* bħall-volontarjat.

F'għadd ta' Stati Membri, l-atturi tas-soċjetà ċivili jirrapportaw prattiki ta' finanzjament diskriminatorji jew restrittivi li jaffettwaw, b'mod partikolari, lill-OSĊ li jaħdmu fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u d-drittijiet tal-persuni leżbjani, gay, bisesswali, transġeneru u intersesswali (LGBTI), kif ukoll dawk li jaħdmu ma' komunitajiet ta' migranti u minoranzi reliġjużi; dawn il-prattiki jistgħu jaffettwaw l-implimentazzjoni tal-istrateġiji tal-UE adottati f'dawn l-oqsma.

Ġeneralment, l-organizzazzjonijiet ta' promozzjoni jidhru li huma affettwati aktar mill-OSĊ li jipprovdu s-servizzi. Barra minn hekk, l-OSĊ f'mill-inqas tmien Stati Membri jinsabu mħassba dwar liġijiet li jintroduċu restrizzjonijiet ġodda fuq donazzjonijiet barranin u regoli aktar stretti dwar ir-rapportar għall-OSĊ li jibbenefikaw minn finanzjament barrani; għal pajjiż wieħed, dawn wasslu għal deċiżjoni mill-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja.

Ġew identifikati wkoll xi żviluppi pożittivi. Għadd ta' Stati Membri tal-UE tejbu l-oqfsa ta' finanzjament ġenerali tagħhom, filwaqt li oħrajn esploraw qafas ta' tassazzjoni aktar favorevoli għall-OSĊ. Diversi Stati Membri stabbilixxew skemi ta' appoġġ immirati għall-OSĊ biex jiġġieldu l-effetti tal-pandemija tal-Covid-19. L-OSĊ laqgħu **l-programm il-ġdid tal-UE dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri**, li għandu baġit miżjud b'mod sinifikanti għall-perjodu 2021-2027 meta mqabbel mal-finanzjament preċedenti. Il-**Fond taċ-Ċittadini Attivi tan-Norveġja**, amministrat permezz ta' operaturi ta' fondi indipendenti, jipprovdi appoġġ essenzjali lill-OSĊ fi 13-il Stat Membru tal-UE.

OPINJONI 3 TAL-FRA

Il-Kummissjoni Ewropea għandha tikkunsidra l-ħtiġijiet ta' finanzjament tas-soċjetà ċivili meta tirrieżamina l-programmi nazzjonali dwar l-iżborż tal-fondi tal-UE taħt ġestjoni kondiviża, inklużi l-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (FSIE) u l-pjan ta' rkupru NextGeneration EU. Dan għandu jimmonitorja kif il-fondi jiġu żborżati lill-OSĊ u joffri lill-Istati Membri gwida dwar u taħriġ fl-involviment tal-OSĊ b'mod aktar effettiv.

L-Istati Membri għandhom jużaw l-għarfien espert tas-soċjetà ċivili meta jimmonitorjaw il-kundizzjonijiet favorevoli relatati mad-drittijiet fundamentali skont ir-Regolament dwar id-Dispożizzjonijiet Komuni għall-ġestjoni kondiviża tal-fondi tal-UE, inklużi l-kundizzjonijiet orizzontali favorevoli relatati mal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u l-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, kif ukoll – fejn applikabbli – il-kundizzjonijiet tematiċi favorevoli relatati mal-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-inklużjoni tar-Rom, eċċ.

Il-Kummissjoni Ewropea għandha tkompli tosserva r-regoli nazzjonali li jirregolaw l-aċċess għall-finanzjament barrani u l-użu tiegħu mill-OSĊ fid-dawl tad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-UE u tas-sentenza reċenti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, inkluż il-moviment liberu tal-kapital fl-UE, u toffri lill-Istati Membri, bl-involviment tal-OSĊ, spazju għall-iskambju ta' informazzjoni u prattiki tajbin f'dan il-qasam.

L-istituzzjonijiet tal-UE u l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ambjent legali u ta' politika jwassal għall-possibbiltà li l-OSĊ ikollhom aċċess għal gruppi diversi ta' riżorsi u li ma jiffaċċjaw l-ebda ostaklu żejjed meta jaċċessaw finanzjament minn sorsi domestiċi jew barranin, inkluż permezz tal-użu tat-teknoloġiji. L-appoġġ finanzjarju offrut għandu jkopri l-firxa sħiħa ta' attivitajiet tas-soċjetà ċivili, inklużi l-promozzjoni, l-involviment tal-komunità u l-iżvilupp tas-soċjetà ċivili. Lil hinn mill-finanzjament tal-proġetti, il-finanzjament ewlieni tal-infrastruttura u ċ-ċikli ta' finanzjament pluriennali jsaħħu s-settur tas-soċjetà ċivili u jiżguraw is-sostenibbiltà tal-ħidma tas-soċjetà ċivili dwar id-drittijiet tal-bniedem.

L-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Uffiċċju Ewropew għall-Istituzzjonijiet Demokratiċi u għad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Linji Gwida tal-Kummissjoni ta' Venezja dwar il-libertà ta' assoċjazzjoni jinnotaw li "l-kapaċità li wieħed ifittex, jiżgura u juża r-riżorsi hija essenzjali għall-eżistenza u għall-operat ta' kwalunkwe assoċjazzjoni". L-aċċess għal finanzjament u l-użu tiegħu jipprovdu lill-assoċjazzjonijiet bil-mezzi biex joperaw u jwettqu l-missjonijiet tagħhom u għalhekk huma element inerenti tad-dritt għal-libertà ta' assoċjazzjoni.

It-titjib tal-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili

Skont ir-riċerka tal-FRA, kif ukoll skont ir-rapporti tas-soċjetà ċivili, minkejja l-isforzi f'xi Stati Membri biex itejbu l-konsultazzjoni mas-soċjetà ċivili, il-kanali għall-aċċess tal-OSĊ u l-parteċipazzjoni fit-teħid tad-deċiżjonijiet għadhom mhux uniformi b'mod ġenerali u spiss mhumiex appoġġati kif xieraq mill-aċċess għal informazzjoni rilevanti jew standards jew linji gwida ċari.

Il-konsultazzjonijiet dwar l-ispazju ċiviku tal-FRA wrew b'mod konsistenti li l-OSĊ huma kkonċernati dwar l-aċċess tagħhom għall-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet u l-parteċipazzjoni fihom. Il-konsultazzjoni dwar l-ispazju ċiviku tal-FRA għall-2020 turi li dan it-tħassib jirreferi, b'mod partikolari, għal nuqqas ta' informazzjoni adegwata dwar il-proċessi ta' parteċipazzjoni u konsultazzjoni (46 %), nuqqas ta' fiduċja bejn is-soċjetà ċivili u l-awtoritajiet pubbliċi (35 %), nuqqas ta' feedback dwar x'ġara bil-kontribut ipprovdut, u ostakli differenti, inklużi dawk diskriminatorji, għall-aċċess u l-parteċipazzjoni fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet (24 %).

L-użu mifrux ta' proċeduri leġiżlattivi rapidi u ta' emerġenza tal-biċċa l-kbira tal-Istati Membri matul il-pandemija kompla jiggrava l-kwistjonijiet eżistenti. L-OSĊ isostnu wkoll li l-minoranzi u l-gruppi vulnerabbli spiss ma jkunux irrappreżentati b'mod adegwat fil-konsultazzjonijiet.

Ir-riċerka tal-FRA identifikat xi sforzi biex ittejjeb il-proċessi ta' konsultazzjoni, bħall-ftuħ ta' proċessi li qabel kienu magħluqa għal konsultazzjonijiet, u xi progress dwar il-ħolqien ta' infrastruttura għall-iffaċilitar tal-kooperazzjoni tal-OSĊ mal-awtoritajiet nazzjonali u l-parteċipazzjoni tagħhom fl-iżvilupp ta' politiki u strateġiji. L-azzjoni tal-UE tista' sservi bħala katalizzatur f'dan ir-rigward, peress li ħafna strateġiji tal-UE jeħtieġu l-adozzjoni ta' pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali. Għal dan il-għan, l-involviment tal-OSĊ jitqies bħala prattika tajba.

Il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fil-proċessi tal-politika u tat-teħid tad-deċiżjonijiet hija indikatur tad-

demokrazija u tikkontribwixxi għall-kwalità u l-effettività tal-liġijiet u tal-politiki. L-Artikolu 11 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE) jiddefinixxi d-djalogu ċivili bħala komponent essenzjali tad-demokrazija parteċipattiva u jirrikjedi li l-istituzzjonijiet tal-UE "jagħtu liċ-ċittadini u lill-assoċjazzjonijiet rappreżentattivi l-opportunità li jsemmgħu l-fehmiet tagħhom u jiskambjaw pubblikament il-fehmiet tagħhom fl-oqsma kollha ta' azzjoni tal-Unjoni" u li "jżommu djalogu miftuħ, trasparenti u regolari ma' assoċjazzjonijiet rappreżentattivi u mas-soċjetà ċivili". Il-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa u l-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea potenzjalment jipprovdu modi biex tittejjeb il-parteċipazzjoni fl-UE.

L-iżgurar ta' spazju sikur ħieles mill-fastidju u mill-attakki

Il-liġi internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem tiggarantixxi lin-nies id-drittijiet għall-ħajja, il-libertà u s-sigurtà tal-persuna, li jipparteċipaw fl-affarijiet pubbliċi, u li jkunu ħielsa minn kwalunkwe interferenza mhux xierqa fit-tgawdija tagħhom tal-libertajiet tal-espressjoni, tal-assemblea u tal-assoċjazzjoni. L-Istati Membri kollha tal-UE ffirmaw l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli li huma rilevanti għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem.

Madankollu, evidenza mill-FRA u evidenza minn organizzazzjonijiet oħra juru li theddid u attakki kontra l-OSĊ u kontra d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, kif ukoll kontra ġurnalisti, bloggers u informaturi, jippersistu fl-UE. Dawn jinkludu theddid u fastidju frekwenti online u offline (daqs 40 % ta' dawk li wieġbu għall-konsultazzjoni dwar l-ispazju ċiviku tal-FRA tal-2020 irrapportaw attakki online u 26 % irrapportaw attakki offline), kif ukoll vandaliżmu fl-uffiċċji u fil-proprjetà (8 %) u attakki fiżiċi (4 % ta' dawk li wieġbu). Barra minn hekk, hemm rati għoljin ta' nuqqas ta' rapportar (inqas minn wieħed minn tlieta jirrapportaw tali attakki), u l-OSĊ jesprimu frustrazzjoni dwar kif l-awtoritajiet qed jindirizzaw tali inċidenti.

F'diversi Stati Membri, l-OSĊ jilmentaw dwar klima ostili mmirata lejhom u lejn id-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem; aktar minn terz tal-OSĊ jirrapportaw kampanji ta' malafama minn stabbilimenti tal-media jew atturi statali. B'kuntrast ma' dan, fi Stati Membri oħra, il-gvernijiet, il-persuni politiċi u l-uffiċċjali ta' livell għoli enfasizzaw ir-rwol essenzjali tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u ta' atturi oħra tas-soċjetà ċivili fil-promozzjoni tad-drittijiet u fl-iżgurar tar-responsabbiltà, inkluż b'mod partikolari matul il-pandemija tal-Covid-19.

OPINJONI 4 TAL-FRA

Bil-għan li jiġi implimentat l-Artikolu 11 tat-TUE, l-UE tista' tikkunsidra l-istabbiliment ta' qafas ta' politika tal-UE li jippermetti djalogu miftuħ, trasparenti u regolari bejn l-istituzzjonijiet tal-UE u s-soċjetà ċivili fil-livelli tal-UE, nazzjonali u lokali. Tali qafas għandu jinkludi l-mezzi xierqa li jippermettu liċ-ċittadini u lill-assoċjazzjonijiet rappreżentattivi li jesponu u jiskambjaw pubblikament l-opinjonijiet tagħhom fl-oqsma ta' azzjoni kollha tal-Unjoni.

Tali mezzi jistgħu jinkludu finanzjament għal proċessi xierqa, taħriġ tal-uffiċjali, u l-organizzazzjoni regolari ta' konsultazzjonijiet u skambji mas-soċjetà ċivili, inkluż permezz tar-rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni Ewropea u tal-Parlament Ewropew fl-Istati Membri. Il-qafas għandu jiffaċilita l-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fil-konsultazzjonijiet tul iċ-ċiklu ta' politika kollu dwar id-dritt u l-politika tal-UE. F'dan ir-rigward, għandha tingħata enfasi lill-aċċess għall-informazzjoni u l-parteċipazzjoni tal-OSĊ li jirrappreżentaw gruppi vulnerabbli u sottorappreżentati.

Gwida għall-iżvilupp ta' qafas bħal dan hija pprovduta mill-Kunsill tal-Ewropa Linji gwida għall-parteċipazzjoni ċivili fit-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi. Meta jiġu segwiti l-pjanijiet ta' azzjoni, l-istrateġiji u oqfsa ta' politika oħra riċenti rilevanti għad-drittijiet fundamentali tal-UE, inkluż dwar l-implimentazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE u fl-oqsma tal-ġlieda kontra r-razziżmu, l-ugwaljanza tal-LGBTIQ+, l-inklużjoni tar-Rom, id-drittijiet tat-tfal, id-diżabilità, id-drittijiet tal-vittmi, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni tal-migranti, l-Istati Membri għandhom jiġu mħeġġa jintegraw ir-riżultati ta' dawn il-konsultazzjonijiet, kif ukoll ir-riżultati futuri tal-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa u l-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea.

OPINJONI 5 TAL-FRA

Il-Kummissjoni Ewropea għandha tinkludi referenza għal attakki kontra d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem fir-rapportar tagħha skont id-Deċiżjoni Qafas dwar il-ġlieda kontra ċerti forom u espressjonijiet ta' razziżmu u ksenofobija, meta timmonitorja u tivvaluta r-regoli u l-għodod tal-UE għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-vittmi tal-kriminalità, u meta tirrevedi d-dispożizzjonijiet tal-UE dwar il-ġlieda kontra d-diskors ta' mibegħda u r-reati ta' mibegħda.

Il-Kummissjoni Ewropea għandha tiżgura li l-inizjattiva li jmiss tagħha dwar is-SLAPP toffri protezzjoni effettiva lill-OSĊ u lid-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem kontra l-fastidju legali. Tali protezzjoni tista' tinkludi salvagwardji proċedurali uniformi kontra kawżi abbużivi, dispożizzjonijiet li jipprekludu t-turiżmu tal-libell u l-forum shopping, u l-obbligu li tingħata assistenza u appoġġ lill-vittmi tas-SLAPP. Il-Kummissjoni Ewropea u l-Istati Membri għandhom jużaw il-mezzi rispettivi tagħhom biex iqajmu sensibilizzazzjoni fost l-awtoritajiet tal-ġustizzja u l-prattikanti dwar l-impatt negattiv tal-prattiki tas-SLAPP.

Filwaqt li tibni fuq l-eżempju tal-mekkaniżmu estern eżistenti tal-UE għad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem protectdefenders.eu, l-UE tista' tikkunsidra li tipprovdi appoġġ finanzjarju xieraq għall-ħolqien u ż-żamma ta' mekkaniżmu ta' monitoraġġ simili fl-UE, li jippermetti lill-OSĊ u lid-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem jirrapportaw attakki, jirreġistraw allerti, jidentifikaw ix-xejriet u jipprovdu appoġġ f'waqtu u mmirat lill-vittmi.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-reati mwettqa kontra l-OSĊ u d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem jiġu rreġistrati, investigati u mħarrka kif xieraq, inkluż skont id-dispożizzjonijiet applikabbli dwar ir-reati ta' mibegħda fejn rilevanti. Il-persuni politiċi u dawk li jfasslu l-politika jistgħu jikkontribwixxu għall-iżvilupp ta' narrattiva pożittiva dwar is-soċjetà ċivili u jenfasizzaw ir-rwol importanti tagħha, filwaqt li jevitaw dikjarazzjonijiet li jistgħu jagħtu n-nar lill-ostilità lejn l-OSĊ u d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u jkollhom effett ħażin fuq il-ħidma tagħhom dwar id-drittijiet tal-bniedem.

L-Istati Membri għandhom iżommu lura milli jikkriminalizzaw jew jieħdu azzjonijiet legali simili li jxekklu l-operat tal-OSĊ fil-kuntest tal-assistenza umanitarja għal dawk li jfittxu l-ażil u migranti oħra u matul it-tfittxija u s-salvataġġ fuq il-baħar.

L-organizzazzjonijiet u d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem li huma partikolarment affettwati huma dawk li jaħdmu ma' gruppi ta' minoranzi, refuġjati u migranti oħra, dawk li jaħdmu kontra r-razziżmu, u dawk li jaħdmu għad-drittijiet tan-nisa u d-drittijiet tas-saħħa sesswali u riproduttiva, u d-drittijiet LGBTI. In-nuqqas ta' ambjent sikur biex l-OSĊ jaqdu l-funzjonijiet tagħhom għandu impatt potenzjali fuq l-implimentazzjoni tal-istrateġiji tal-UE relatati. Fl-istess ħin, l-evidenza turi kriminalizzazzjoni kontinwa ta' u azzjonijiet legali kontra l-attività tas-soċjetà ċivili, notevolment fit-tfittxija u salvataġġ (SAR) fuq il-baħar u fl-assistenza umanitarja għal dawk li jiġu fil-bżonn matul l-ispostament.

Il-fastidju legali u amministrattiv, b'mod partikolari permezz ta' prosekuzzjonijiet abbużivi u kawżi strateġiċi kontra l-parteċipazzjoni pubblika (SLAPP), huwa wkoll innotat. Il-Kummissjoni Ewropea, fil-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea tagħha, ħabbret li kkummissjonat studju komprensiv dwar kif is-SLAPP jaffettwaw lill-gwardjani, inkluż l-OSĊ u l-attivisti tas-soċjetà ċivili fl-UE kollha, u fuq dik il-bażi se tipproponi inizjattiva għal kontra s-SLAPP.

Il-ħidma tal-FRA dwar l-ispazju ċiviku

Il-FRA għandha l-mandat li tipprovdi lill-istituzzjonijiet, lill-korpi, lill-uffiċċji u lill-aġenziji rilevanti tal-UE u tal-Istati Membri tagħha (meta taġixxi fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-UE) b'assistenza u għarfien espert relatati mad-drittijiet fundamentali, permezz ta' firxa ta' għodod differenti.

F'dan il-kuntest, il-FRA għandha l-kompitu li tikkoopera ma' firxa ta' partijiet ikkonċernati, inklużi organizzazzjonijiet mhux governattivi u istituzzjonijiet tas-soċjetà ċivili attivi fil-qasam tad-drittijiet fundamentali,[a] permezz tal-Pjattaforma tad-Drittijiet Fundamentali tagħha. Permezz ta' din il-pjattaforma,[b] l-OSĊ jipprovdu kontribut utli u feedback dwar il-ħidma tal-aġenzija, u dwar l-iżviluppi tal-kundizzjonijiet u l-ispazju li jippermettu lill-OSĊ joperaw u l-qafas legali u ta' politika tal-UE relatat fil-qasam tad-drittijiet fundamentali.

Abbażi tar-riċerka li wettaq Franet[c], ir-rapport tal-FRA tal-2018 dwar **L-isfidi li qed jiffaċċjaw l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jaħdmu fuq id-drittijiet tal-bniedem fl-UE** identifika għadd ta' sfidi li qed tiffaċċja s-soċjetà ċivili – pereżempju, aspetti tal-ħidma regolatorja tal-gvern, id-disponibbiltà tal-finanzjament, il-possibbiltajiet ta' kontribut għat-tfassil tal-liġi u għat-tfassil tal-politika, u l-fastidju u d-diskorsi negattivi li jimminaw il-ħidma tas-soċjetà ċivili.

Fl-2020, l-aġenzija reġgħet talbet lin-network ta' riċerka tagħha, Franet, biex jipprovdi informazzjoni dwar l-iżviluppi legali u ta' politika relatati ma' spazju abilitanti għas-soċjetà ċivili tad-drittijiet tal-bniedem fl-Istati Membri kollha tal-UE, kif ukoll fil-pajjiżi ta' adeżjoni tal-Maċedonja ta' Fuq u tas-Serbja. L-informazzjoni kopriet is-sena 2020.

Barra minn hekk, mill-2018, l-aġenzija kkonsultat kull sena l-atturi tas-soċjetà ċivili li jipparteċipaw fil-Pjattaforma tad-Drittijiet Fundamentali tagħha dwar l-esperjenzi tagħhom. B'kollox, total ta' 398 OSĊ li jaħdmu fuq id-drittijiet tal-bniedem mis-27 Stat Membru kollha tal-UE, inklużi 50 organizzazzjoni umbrella fil-livell tal-UE, wieġbu għall-konsultazzjoni online dwar l-ispazju ċiviku li tkopri s-sena 2020.[d] Dawn l-organizzazzjonijiet huma attivi fuq il-livell internazzjonali, tal-UE, nazzjonali jew lokali u jaħdmu f'firxa ta' oqsma differenti, inklużi l-promozzjoni, il-kampanji u s-sensibilizzazzjoni, il-forniment ta' servizzi, l-involviment tal-komunità, l-appoġġ għall-vittmi, ir-riċerka u l-ġbir tad-*data*, u l-litigazzjoni.

Biex tiġbor tweġibiet aktar speċifiċi dwar l-impatt tal-Covid-19, il-FRA wettqet konsultazzjoni online addizzjonali li tkopri l-perjodu minn Marzu sa Novembru tal-2020.[e] B'kollox, 177 OSĊ mill-UE kollha wieġbu; 35 minn dawn kienu organizzazzjonijiet umbrella li kienu attivi fil-livell tal-UE.

Barra minn hekk, il-FRA ospitat għadd ta' laqgħat u skambji tal-esperti mal-OSĊ rilevanti attivi fil-qasam tad-drittijiet tal-bniedem, b'mod partikolari l-Pjattaforma annwali tad-Drittijiet Fundamentali online "Il-ħidma dwar id-drittijiet tal-bniedem fi żminijiet diffiċli: Passi 'l quddiem" fi Frar tal-2021. Din il-laqgħa, li laqqgħet flimkien aktar minn 300 OSĊ mill-UE kollha, ipprovdiet informazzjoni addizzjonali fir-rigward tal-isfidi u l-opportunitajiet li jesperjenzaw l-atturi tas-soċjetà ċivili fil-ħidma tagħhom.[f]

[a] *Ara* **r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 168/2007** *tal-15 ta' Frar 2007 li jistabbilixxi Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, ĠU L 53, 22.2.2007 (Regolament ta' Twaqqif).*

[b] Għal aktar informazzjoni dwar il-Pjattaforma tad-Drittijiet Fundamentali *tal-FRA, ara l-***paġna web dedikata** *tal-aġenzija.*

[c] **Franet** *huwa n-network tar-riċerka multidixxiplinari tal-aġenzija. Dan huwa magħmul minn kuntratturi f'kull Stat Membru tal-UE, fir-Renju Unit u f'pajjiżi li għandhom status ta' osservatur li, fuq talba, jipprovdu* data *rilevanti lill-FRA dwar kwistjonijiet ta' drittijiet fundamentali, biex jiffaċilitaw l-analiżi komparattiva tal-aġenzija.*

[d] *Ara* **l-kwestjonarju** *għall-"Konsultazzjoni tal-FRA tal-2020 dwar l-esperjenzi tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jaħdmu fuq id-drittijiet tal-bniedem fl-UE".*

[e] *Ara FRA (2021), "***L-impatt tal-COVID fuq il-ħidma tas-soċjetà ċivili - Riżultati ta' konsultazzjoni mal-Pjattaforma dwar id-Drittijiet Fundamentali tal-FRA***", 24 ta' Frar 2021.*

[F] *FRA (2021)* **Il-ħidma dwar id-drittijiet tal-bniedem fi żminijiet diffiċli: Passi 'l quddiem – Rapport tal-laqgħa tal-Pjattaforma tad-Drittijiet Fundamentali tal-FRA 2021**.

NIPPROMWOVU U NIPPROTEĠU D-DRITTIJIET FUNDAMENTALI TIEGĦEK FL-UE KOLLHA —

FRA EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Għar-rapport sħiħ, ara:
https://fra.europa.eu/en/publication/2021/civic-space-challenges

AKTAR INFORMAZZJONI

FRA – L-AĠENZIJA TAL-UNJONI EWROPEA GĦAD-DRITTIJIET FUNDAMENTALI
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vjenna – L-Awstrija
Tel. +43 158030-0 – Fax +43 1580 30-699
fra.europa.eu

facebook.com/fundamentalrights
linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
twitter.com/EURightsAgency

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea